

Sammendrag

Broadening the Perspective: Prevenient Grace in Contemporary Methodist Theology

Hilde Marie Movafagh

Begrepet *forutgående nåde* er forstått som en essensiell del av en metodistisk teologi, og er i denne tradisjonen forbundet med grunnleggeren John Wesley. Hovedsiktet i denne avhandlingen er å utforske hvordan metodismens teologer i dag forstår og tar i bruk begrepet *forutgående nåde*, og hvordan de forbinder det til andre deler av teologien som gudsbilde, frelse, nådemidler og etikk, og på den måten bidrar til en systematisk teologi. Randy L. Maddox har gitt et vesentlig bidrag til forståelsen av *forutgående nåde*, hovedsakelig i sin bok *Responsible Grace* fra 1994. Avhandlingen analyserer og diskuterer hans teologi som et utgangspunkt, og andre samtidige teologer i en metodistisk tradisjon når de bekrefter, justerer, motsier eller utvider Maddox' forståelse.

Hovedproblemstillingen er som følger. *Hvordan kan nåværende forståelser av forutgående nåde i en metodistisk tradisjon bidra til å utvikle en konsistent, overordnet teologi?*

Det første steget i avhandlingen er å utforske hvordan teologene forstår begrepet *forutgående nåde*. Analysen i denne delen er basert på fire kategorier - forutgående nåde som tilgivelse, kraft, nærvær og som forbundet med skapelsen og mennesket som skapt i Guds bilde. Tilgivelse og kraft er Maddox' to kategorier for å forstå nåde, de to andre kommer fram i materialet og er lagt til i forskningsarbeidet. Diskusjonen i del 1 leder fram til en definisjon av forutgående nåde:

Forutgående nåde er den treenige Guds nærvær som gir tilgivelse og kraft, som omfatter universelt alle mennesker og hele skapelsen, som skaper og fornyer Guds bilde i mennesker, og som med alle midler inviterer til frelse og fortsatt relasjon, istandsetter til å respondere på nåden og gir ansvar for å delta i Guds misjon i verden.

Det andre steget, i del to av avhandlingen, er å relatere teologenes forståelse av forutgående nåde til deres forståelse av Gud, frelse, nådemidler og etikk. Disse fire områdene av teologien er valgt fordi de framtrer i materialet. Avhandlingen viser at ulikheter i teologenes forståelse av forutgående nåde henger sammen med ulikheter på andre teologiske områder.

Ett av bidragene i dette forskningsprosjektet er en distinksjon mellom en smal forståelse av forutgående nåde, en bred horisontal forståelse og en bred vertikal forståelse. Distinksjonen mellom en smal og en bred forståelse finnes i materialet, den videre inndelingen i horisontal og vertikal er et konstruktivt bidrag fra dette forskningsprosjektet. En smal forståelse av forutgående nåde er knyttet til forståelsen av syndefallet og i menneskelivet begrenset til perioden på frelsens vei før omvendelse, rettfærdiggjørelse eller en bevisst tro. En bred horisontal forståelse er en utvidelse langs frelsens vei. I den ene enden regnes forutgående nåde da som relevant fra skapelsen av og ikke først fra syndefallet. I den andre enden blir forutgående nåde forstått som at Guds nåde alltid er et skritt foran menneskets respons langs hele frelsens vei, altså gjennom hele det kristne livet og inn i evigheten. En bred vertikal forståelse av forutgående nåde er en utvidelse til andre områder av teologien enn frelsens vei, eller en utvidelse av frelsesbegrepet. Avhandlingen dokumenterer at en slik utvidelse av forutgående nåde inkluderer naturen, en forståelse av nåden som kollektiv, og menneskelige egenskaper som gitt ved Guds nåde med implikasjoner for etikken.

Det tredje steget er en konkluderende diskusjon om hva en samtidig forståelse av forutgående nåde kan bidra til feltet systematisk teologi, og hvordan den kan bidra til forståelsen av hva det vil si å være menneske i verden. Avhandlingens konklusjon er å utvide begrepet forutgående nåde både i en horisontal og en vertikal retning uten å forminske betydningen av en smal forståelse, og at en smal forståelse fungerer best som del av en bredere forståelse. Videre konkluderer avhandlingen med at begrepet forutgående nåde er nyttig og nødvendig i en metodistisk teologi i dag. Begrepet er ikke nødvendig på samme måte i andre teologiske tradisjoner, men kan være et meningsfullt bidrag til økumenisk dialog og videre systematisk teologisk arbeid. Begrepet forutgående nåde bidrar til systematisk teologi ved å holde sammen forståelsen av mennesket - på den ene siden som konstant omsluttet av Guds nåde, alltid invitert, og på den andre siden som å være i relasjon med Gud, skapelsen og andre mennesker og universelt utrustet og gitt ansvar som menneske.